

ELS CASTELLS, CANDIDATS A LA LLISTA DEL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT

Els castells són candidats a ser inclosos per la Unesco en la Llista del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. La candidatura dels castells ja ha complert amb tots els requisits demanats per la Unesco i ara cal esperar la decisió final en la pròxima reunió del Comitè Intergovernamental per a la Salvaguarda del Patrimoni Immaterial de la Humanitat, que està prevista per al novembre de 2010 a Nairobi (Kenia).

La Comissió Castells Patrimoni de la Humanitat està formada pel Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana de la Generalitat de Catalunya, la Coordinadora de Colles Castelleres de Catalunya, la revista “Castells” i el Centre Unesco de Catalunya.

Candidats oficials

És habitual sentir que un o altre element cultural “vol ser” reconegut com a Patrimoni de la Humanitat. Quan diem que els castells són candidats no estem simplement recollint una aspiració, sinó una realitat, que ja ha superat tots els tràmits previs: el passat mes de febrer, la Unesco va comunicar a la comissió que impulsa la candidatura que el dossier de la mateixa era “tècnicament complet”.

D’aquesta manera es completava un trajecte iniciat a Valls, l’abril de 2007, amb la celebració de la primera Nit de Castells, en què es va fer la primera proclamació pública d’aquesta aspiració. Aviat, la candidatura va aconseguir un bon suport social arreu del país, que es va traduir, entre d’altres, en una declaració solemne de suport per part del Parlament de Catalunya, amb la unanimitat de tots els grups polítics, l’abril de 2008.

Però la UNESCO és una organització d’estats i havia de ser l’Estat Espanyol el que fes oficialment la proposta. Això va succeir a la reunió del Consejo del Patrimonio Histórico – organisme integrat per representants de totes les comunitats autònomes - de juliol de 2008, que va donar llum verd a la candidatura dels castells. La demanda es va formalitzar amb la presentació, el 28 d’agost passat, a la seu de la UNESCO, a París, del Dossier de Candidatura dels Castells elaborat per la Comissió.

Què és el patrimoni immaterial?

Els orígens de la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial es remunten a l’any 1972, quan es va adoptar per part de la UNESCO (Organització de les Nacions Unides per a l’Educació, la Ciència i la Cultura), la Convenció per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural i Natural, destinada a la protecció de grans monuments i de paratges naturals.

Ja en aquells moments es van sentir veus demanant la creació d'un catàleg similar per a aquelles manifestacions tradicionals, festes i rituals escampades arreu del món i que, pel seu caràcter immaterial i efímer, sovint veuen la seva continuïtat amenaçada. S'argumentava que seria una llàstima i una gran pèrdua per a la diversitat cultural de la humanitat que aquest patrimoni acumulat durant segles es perdés en aquest món cada cop més global i uniforme.

Però encara havien de passar uns quants anys perquè es prenguessin mesures en ordre a la protecció d'aquest ric i variadíssim patrimoni. Concretament, no va ser fins l'any 2003 que la UNESCO va adoptar la Convenció per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Estem, doncs, davant d'una iniciativa relativament recent.

Aquesta Convenció va definir el patrimoni immaterial com “els usos, les representacions, les expressions, els coneixements i les tècniques que les comunitats i els grups, i en determinats casos els individus, reconeixen com a part integrant del seu patrimoni cultural”. Aquesta definició inclou pràctiques socials com ara les representacions, les tradicions, les festes i els ritus, les arts escèniques, l'artesanía i, més en general, aquells coneixements i habilitats que, transmesos de generació en generació, serveixen per donar a la comunitat un sentit d'identitat i continuïtat.

Es tracta d'elements culturals que no tenen contingut material, el seu dipositari és la ment humana i el cos és el seu element de representació. El coneixement i les habilitats necessàries per a la seva pràctica són col·lectives i gairebé sempre la representació és comunitària.

Quins elements han estat reconeguts ja?

La quarta sessió del Comitè Intergovernamental per a la Salvaguarda del Patrimoni Immaterial de la Humanitat de la UNESCO, reunida a Abu Dhabi (Emirats Àrabs Units) el 28 de setembre passat, va decidir inscriure 88 nous elements a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Amb aquestes incorporacions, el nombre total d'elements inscrits actualment a la Llista és de 178, situats en 80 estats diferents.

Quatre dels elements inscrits a la Llista corresponen a l'Estat Espanyol, dels quals tres pertanyen a l'àmbit lingüístic català. A més de la Patum de Berga, hi estan inscrits El Misteri d'Elx i el Tribunal de les Aigües de l'horta de València. El “Silbo Gomero”, singular forma de comunicació mitjançant xiulets pròpia d'aquella illa canària, és el quart.

Juntament amb els castells, l'Estat Espanyol va presentar l'agost mateix tres candidatures més: el flamenc, la festa dels “patios” de Córdoba i el cant de la sibil·la mallorquí.

Què aportarà aquesta designació als castells?

El fet d'estar inscrit a la Llista Representativa del Patrimoni Immaterial de la Humanitat no aportarà als castells més suport econòmic o material del que ara ja tenen. Però és clar que aquest reconeixement internacional farà que el coneixement i el prestigi dels castells – tant a Catalunya com a l'estranger – augmenti espectacularment. Els castells entrarien dins un grup exclusiu de menys de 300 elements de tot el món reconeguts per la seva singularitat.

Si això s'aconsegueix, es podrà dir que la dinàmica dels castells – tant pel que fa al seu prestigi com a la seva difusió – haurà estat meteòrica. De fet, els castells hauran passat, en molt pocs decennis, de ser una pràctica d'àmbit comarcal a obtenir el màxim reconeixement universal. El que atorga l'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura, la UNESCO.